

NOVEMBERSTERFTE 1981.

Inleiding.

In de vorige nieuwsbrief (nr.9 pag.20) werd melding gemaakt van verhoogde sterfte begin november 1981. In dit korte overzicht een (afsluitend)overzicht van dit incident, de resultaten van 66 tellingen over 505½ km. strand tussen 20 oktober en 20 december 1981.

	I	II	III	IV	V	VI	TOT.
OKTOBER							
km.	2½	4	8	-	2	36	42½
tell.	1	1	2	-	1	3	8
NOVEMBER							
km.	7	102½	98	38½	24	120	364
tell.	1	12	16	5	3	9	40
DECEMBER							
km.	-	13½	28½	5	-	26	73
tell.	-	1	6	1	-	4	12

tabel 1. Aantal tellingen en hoeveelheid onderzochte kilometers per deelgebied van 20 oktober t/m 20 december.

Overzicht van de stranding.

Einde oktober/begin november kwamen plotseling een aantal veront-rustende meldingen binnen; dode en stervende Zeekoeten bij Camperduin en op de Zuidhollandse kust, toenemend aantal waarnemingen van (levende) olieslachtoffers voor de kust (CvZ-waarnemers) en olievlekken op het strand. Na een inventarisatie van beschikbare gegevens werd besloten meer tellers te attenderen en de coördinator van het opvangplan olieslachtoffers in kennis te stellen.

In tabel 1. een overzicht van het telwerk. We zien dat met name de Hollandse kust grondig werd onderzocht. Dit was het gevolg van onvoldoende waarnemingscapaciteit op de Waddeneilanden en de Delta, niet van het ontbreken van olieslachtoffers aldaar. Waarnemers op het kunstmatige eiland 'Meetpost Noordwijk' (10 km. off-shore) maar ook mensen uit het binnenland melden op gezette tijden zwaar bevuilde Zeekoeten, Alken en meeuwen (nu niet alleen Drieteenmeeuwen) in vaak erbarmelijke conditie. De Zeekoet (en in mindere mate ook de Alk) was in november plotseling weer een geregelde vondst. Terwijl deze soorten onder normale omstandigheden bijna niet werden gevonden in dit seizoen (archief NSO). In tabel 2. zijn de vondsten overzichtelijk gerangschikt. In deze lijst komen vooral de Jan van Gent, de Zilvermeeuw, Drieteenmeeuw, Alk en Zeekoet naar voren. Deze soorten werden op alle trajecten vastgesteld.

Einde november namen de aantallen weer af. Hierna vertroebelden de resultaten door de invallende vorst en de daarmee gepaard gaande sterfte. Het uiterst kalme weer, half november, heeft de slachting wellicht binnen proporties gehouden.

Alarmering.

Behalve de tellers werden Staatsbosbeheer (G.C.Boere), Vogelbescherming (N.A.de Haan) het NIOZ (C.Swennen) en Rijkswaterstaat (R.van Haelwijn en W.Koops) tijdig ingelicht. De zaak kwam wel wat erg snel in het nieuws (radio en kranten), nog voor dat er voldoende overzicht over de situatie was.

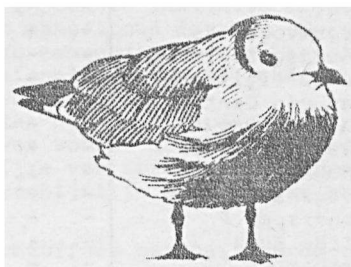
Oliemeldingen.

In november werd opvallend veel olie op het strand gemeld. Hiervan is een overzicht te vinden op pag.48 en 49 van deze nieuwsbrief. In één geval (IJmuiden-Zandvoort, 3 nov.) werd het CIC (controlecentrum van Rijkswaterstaat) onmiddellijk in kennis gesteld. Noch hiervan, noch van de vier ingezonden oliemonsters werd verder iets vernomen.

Onbevuilde Zeekoeten.

Drie verse en onbevuilde Zeekoeten werden naar het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Doorn opgestuurd. In één geval ging het toch om een olieslachtoffer. De anderen werden beschouwd als 'natuurlijke uitval'. Het ging steeds om vermagerde Zeekoeten met als meest extreme geval een exemplaar van 450 gram.

Tijdens de novemberstranding werden regelmatig zwaar bevuilde Zeekoeten en Alken aangetroffen (tot 100% bevuiling).

SOORT	OKTOBER			NOVEMBER			DECEMBER			TOTAAL
	+	-	?	+	-	?	+	-	?	
Faut	-	-	-	1	3	-	-	2	-	6
Stormvogeltje	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Noordse Stormvogel	-	-	-	6	10	4	2	7	1	30
Kunls Pijlstormv.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Jan van Gent	-	-	1	12	1	-	2	-	-	16
Aalscholver	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Blauwe Reiger	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Knobbelzwaan	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Rotgans	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Eend spec.	-	-	-	-	2	-	-	1	-	3
Wilde Eend	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Smient	-	-	-	-	1	-	-	-	2	3
Toppereend	-	-	-	-	3	2	1	4	-	10
Kulfeend	-	-	-	-	4	4	1	-	-	9
Tafelend	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Eiderend	-	2	1	6	16	3	4	4	-	36
Zwarte Zeeëend	-	-	-	-	2	-	1	3	-	6
Grote Zeeëend	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
Middelste Zaagbek	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Grote Zaagbek	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Bergeend	-	-	-	-	2	-	-	1	-	3
Waterhoen	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2
steeltloper spec.	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Scholekster	-	2	-	-	4	-	-	8	-	14
Kievit	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Goudplevier	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Zilverplevier	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Watersnip	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Houtsnip	-	-	2	-	1	2	-	1	1	7
Wulp	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Rosse Grutto	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Tureluur	-	-	-	-	-	-	-	3	1	4
Bonte Strandloper	-	-	-	-	1	-	-	4	4	9
Kluut	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Grote Jager	-	-	-	4	2	-	-	-	-	6
Kleine Jager	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
meeuw spec.	1	-	2	5	12	3	4	-	-	27
Gr.Mantelmeeuw	1	6	1	8	16	11	3	3	1	50
Kl.Mantelmeeuw	-	-	-	3	2	5	-	-	-	10
Zilvermeeuw	1	17	6	38	59	40	6	11	7	185
Stormmeeuw	-	-	-	4	8	-	4	7	9	32
Kokmeeuw	-	6	-	2	11	5	2	14	6	46
Dwergmeeuw	-	-	-	3	1	-	-	-	-	4
Drieteenmeeuw	1	2	-	30	13	6	8	1	7	68
Visdieffe	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Lachstern	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
alk/zeekoet	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Alk	-	-	-	24	1	-	4	1	-	30
Zeekoet	3	-	2	146	18	5	45	6	6	231
Kleine Alk	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Bruinvis	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2
Zeeonond	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
diversen (aves)	-	210	-	2	266	38	-	12	-	528

tabel 2. Een overzicht van de vondsten gedurende de verhoogde sterfte in november 1981. Verwerkt zijn de gegevens vanaf 20 oktober 1981 (eerste kolom), november 1981 (tweede kolom) tot 20 december 1981 (derde kolom) opgesplitst in zeker bevuilde dieren (+), zeker onbevuilde dieren (-) en onbekend (?).

Samenvatting en conclusies.

Al met al viel deze sterfte, die zich in eerste instantie ernstig deed aanzien, nog wel mee. Hiermee wordt aangetoond dat het voorspellen van dergelijke incidenten nog niet zo eenvoudig is maar tegelijkertijd kan worden vastgesteld dat het signaleren van bijzondere omstandigheden aanzienlijk is geperfectioneerd.

De stranding van deze maand november kan het best worden omschreven als 'verhoogde wintersterfte' maar was vooral erg vroeg in het seizoen. Wanneer we deze vonden bij wijze van spreken in februari hadden gedaan was er van alarmering waarschijnlijk geen sprake geweest.

In verband met het opvangplan olieslachtoffers patrouilleerde ook werknemers van SBB op het strand, echter zonder resultaat. Dit is iets wat niet had mogen gebeuren. Blijkbaar zijn de instructies onvoldoende om een juist beeld van de omstandigheden te krijgen als het gaat om olieslachtoffers op het strand.

C.J.Camphuysen, januari 1982.